

Til Borgerrepræsentationen

19-11-2014

Orientering af BR: Hvordan københavnske forvaltninger i deres borgerrettede kontrolindsatser sikrer klare rammer for hensynet til borgernes privatliv

Sagsnr.
2014-0232222

Dokumentnr.
2014-0232222-1

Sagsbehandler
Christian Kühne

Baggrund

Den 18. juni 2014 vedtog BR den fælles strategi for det borgerrettede kontrolområde "Et fælles grundlag for den borgerrettede kontrolindsats: Københavns Kommunes strategi mod fejludbetalinger og social snyd" (bilag 1).

BR vedtog strategien med ændringsønsker, som forvaltningerne har indarbejdet i strategiteksten forud for den videre implementering af strategien.

BR vedtog derudover, at forvaltningerne skulle vende tilbage til Økonomiudvalget med oplysninger om, *hvordan de i kontrolindsatsen sikrer klare rammer for hensynet til borgernes privatliv, f.eks. i forhold til sociale medier som Facebook mm.* Forvaltningerne besluttede efterfølgende at forelægge orienteringen BR i stedet for ØU, idet orienteringen har relevans for alle udvalgenes politikere.

Betaling og Kontrol, KFF har på denne baggrund anmodet BIF, BUF og SOF om at redegøre for, hvordan de på deres respektive forvaltnings- og ydelsesområder i deres kontrolindsats sikrer klare rammer for hensynet til borgernes privatliv, og samlet redegørelserne til nærværende fælles orientering til BR.

Forvaltningernes borgerrettede kontrolindsats

Kommunens borgerrettede kontrolindsats varetages i et samarbejde mellem enheder placeret i hhv. Kultur og Fritidsforvaltningen (KFF), Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen (BIF), Børne- og Ungeforvaltningen (BUF) og Socialforvaltningen (SOF).

Betaling og Kontrol i KFF har til opgave, at vedligeholde og registrere bopælsforhold, flytninger og andre bevægelser inden for CPR lovens rammer med det formål, at folkeregistrere enhver på den adresse, hvor vedkommende faktisk bor eller opholder sig. Dette bl.a. i en erkendelse af at en stor del af snyd med sociale midler sker med afsæt i snyd med folkeregisteradresser, hhv. forkert folkeregistrering.

Ydelsesservice i BIF har til opgave at kontrollere, at borgere, der modtager overførselsindkomst og lønrefusion inden for områderne kontanthjælp, sygedagpenge, revalidering, fleksjob, fleksydelse og ledighedsydelse, er berettiget til at modtage ydelserne.

Team Kontrol

Nørre Søgade 35
1370 København K

Mobil
2966 4061

E-mail
BP5D@kff.kk.dk

EAN nummer
5798009782731

Forældrebetalingen i BUF har opgaven at kontrollere, at forældre, der modtager økonomisk tilskud til et dagtilbud, får det på et korrekt grundlag.

SOF har opgaven med at kontrollere, at borgere, der modtager ydelser efter Serviceloven, Aktivloven og Førtidspensionsloven, får disse på korrekt grundlag.

Rammerne for hensynet til privatlivets fred i kontrolarbejdet

Det er et afgørende hensyn i forvaltningernes sagsbehandling, at lovgivningen overholdes, og at retten til privatlivets fred sikres.

Rammerne for, hvordan forvaltningerne og deres medarbejdere kan foretage kontrol, er givet ved:

- De 4 overordnede hensyn i den fælles KK-kontrolstrategi: Lovlighed, økonomi, etik og politisk legitimitet (jf. bilag 1, side 3)
- Principperne for opfølgning i service- og ydelseslovgivningerne
- De forvaltningsretslige regler og god offentlig forvaltningsskik
- Reglerne i persondataloven og retssikkerhedsloven
- Interne retningslinjer

Forvaltningerne indhenter kun de mest nødvendige oplysninger, førend de træffer afgørelse om uretmæssig ydelse. Oplysningerne skal være relevante og saglige i forhold til den pågældende sag.

Forvaltninger er dog omvendt underlagt det såkaldte officialprincip. Forvaltningerne er derved forpligtet til at fremskaffe *alle nødvendige oplysninger* i en sag. Dette for at sagen er tilstrækkeligt oplyst, inden der træffes en afgørelse om uretmæssig ydelse eller forkert folkeregistrering.

Der findes ikke regler for, hvor omfattende oplysningsgrundlaget skal være for at kunne træffe en juridisk korrekt afgørelse, men jo mere indgribende betydning en afgørelse vil få for borgeren, desto større krav er der også til, hvor omfattende sagen skal være oplyst.

Rammerne for brugen af sociale medier, herunder facebook, i kontrolarbejdet

For at kunne træffe en lovlig, indholdsmæssigt saglig og korrekt afgørelse kan også oplysninger, der ligger *offentligt tilgængeligt* – herunder på sociale medier som for eksempel Facebook – benyttes.

Officialprincippet betyder i den forbindelse, at brugen af oplysninger fra sociale medier/ Facebook ikke uden videre kan fravælges. Og det

kan eksempelvis ikke besluttes i BR, at forvaltningerne slet ikke må anvende Facebook.

Der gælder dog klare rammer og begrænsninger for brugen af sociale medier:

Kun oplysninger fra borgeres *åbne* profiler kan benyttes. Oplysninger fra private, lukkede profiler på Facebook og andre sociale medier benyttes ikke. Og det er ikke tilladt for kommunen i kontroløjemed at ansøge om venskab med borgeren eller skjule sig bag falske profiler.

Oplysninger hentet fra Facebook eller andre sociale netværk vil aldrig stå alene, men indgå som en del af det samlede oplysningsgrundlag, som forvaltningerne bruger til at kunne træffe en juridisk korrekt afgørelse.

I brugen af Facebook retter alle forvaltninger sig efter Folketingets Ombudsmands udtalelser af 9. november 2011 om offentlige myndigheders brug af facebook-profiler:

Ombudsmanden fastslog, at myndigheder må bruge oplysninger fra åbne Facebook-profiler i forbindelse med indsamling af oplysninger.

Ombudsmanden udtalte, at hvis en person har en så åben profil på Facebook, at alle brugere af Facebook kan se de oplysninger, der ligger om personen, er der i realiteten tale om, at oplysningerne er offentligt tilgængelige.

Det samme kan efter omstændighederne være tilfældet, hvis en person, som i øvrigt har begrænset tilgængelighed til sin Facebook, har et meget stort antal 'venner' på Facebook. Også i dette tilfælde kan oplysningerne om personen blive offentligt tilgængelige.

Det følger også af Ankestyrelsens praksis, at kommunerne kan anvende oplysninger fra en parts facebookprofil, når profilerne er åbne og tilgængelige for alle facebookbrugere jf. principafgørelse 9-13 af d. 31. oktober 2013.

Brugen af sociale medier, herunder Facebook, i enhedernes kontrolarbejde

I **Betaling og Kontrol, KFF** anvendes oplysninger fra åbne Facebook profiler i belysningen af sager. Oplysningerne fra Facebook vil dog aldrig stå alene:

Ved en formodning om, at en borger ikke er korrekt folkeregistreret, orienterer Betaling og Kontrol borgeren efter Forvaltnings- og Persondatalovens regler. Borgeren indkaldes til en borgersamtale, for at kommunens medarbejdere kan lytte til borgerens forklaring.

Derefter bliver sagen vurderet og borgerens forklaring sammenholdt med de øvrige oplysninger, som er tilgængelige, således at Betaling og Kontrol kan træffe en endelig korrekt juridisk afgørelse. Ved samtalen er respekten for borgerens situation og rettigheder helt afgørende (jf. strategiens beskrivelser heraf, se bilag 1, side 6 og 7)

Betaling & Kontrol, KFF har lavet interne retningslinjer for, hvordan medarbejdere kan anvende oplysninger fra Facebook i deres sagsbehandling. Retningslinjerne følger og tager afsæt i udtalelserne fra Folketingets Ombudsmand, men de indskærper, at det – også selv om oplysninger er offentligt tilgængelige – ikke er givet, at Betaling og Kontrol som offentlig myndighed har lov til at behandle de pågældende oplysninger.

Bestemmelsen i persondatalovens § 5 om god databehandlingskik gælder nemlig også for offentliggjorte oplysninger. Som myndighed må Betaling og Kontrol kun indhente og bruge oplysninger, som er relevante og saglige i forhold til den pågældende sag. Disse klare retningslinjer er med til at sikre retten til privatlivets fred. Afdelingens jurister og sagsbehandlere har løbende fokus på overholdelsen af retningslinjerne.

Ydelsesservice, BIF anvender kun i yderst sjældne tilfælde facebook i sin opfølgende kontrolindsats.

Den lovpligtige sagsopfølgning indebærer, at det minimum hver tredje måned skal sikres, at borgeren fortsat er berettiget til ydelse. Opfølgningen sker på grundlag af borgerens egne oplysninger, oplysninger fra jobcenteret samt oplysninger hentet i tilgængelige registre – først og fremmest Folkeregistret og SKAT.

Forvaltningen opdager 90 pct. af tilfældene af snyd med kontanthjælp via sammenkøring af registre som led i sagsbehandlingen. Sagerne vedr. snyd omfatter både sager, hvor der er handlet i 'ond tro' (bevidst snyd) og sager, hvor forvaltningen vurderer, at borgeren burde have vidst, at vedkommende ikke var berettiget til ydelsen.

I de resterende 10 pct. af sagerne opdager forvaltningen snyd via henvendelser fra borgeren selv eller henvendelser udefra, f.eks. Lufthavnskontrollen og SKAT. Langt hovedparten opdages på baggrund af henvendelser fra borgeren selv f.eks. foranlediget af, at borgeren har fået mere i løn end ventet, er startet på job og uddannelse uden forvaltningen er oplyst herom m.v.

I de få tilfælde, hvor forvaltningen fx modtager en anonym anmeldelse om sort arbejde, og hvor oplysninger herom ikke fremgår af de tilgængelige registre, benytter forvaltningen opslag på Facebook, såfremt borgeren har en åben profil på sitet.

I og med at Facebook oplysninger ikke kan stå alene i en efterfølgende sagsbehandling, er det reelle udbytte imidlertid begrænset, og derfor benyttes opslag på sitet meget sjældent. Facebook-oplysningerne kan således alene indgå som en sidste brik i det samlede oplysningsgrundlag, når YDS skal træffe en afgørelse om uretmæssig ydelse.

I **Forældrebetalingen, BUF** tjekkes tilskudsmodtagerens oplysninger løbende automatisk op mod en række IT systemer, for at se om der er sket ændringer i grundlaget for at modtage et økonomisk tilskud. Den efterfølgende bearbejdning af kontrolmaterialet gennemføres internt administrativt i forvaltningen.

I ministeriets vejledning på friplads området i BUF fremgår det, at kommunen må indhente relevante oplysninger fra sociale medier, hvis en profil er offentligt tilgængelig. I forbindelse med indsamling af oplysninger, indhenter Forældrebetalingen dog kun i meget sjældne tilfælde oplysninger fra offentlige og åbne sociale medier, og aldrig fra private og lukkede profiler.

Indsamling af oplysninger fra sociale medier sker såfremt udefrakommende henvendelser peger på, at der kan være forhold som gør, at en borger modtager en ydelse på et forkert grundlag.

SOF anvender ikke i væsentligt omfang sociale medier i forbindelse med sagsbehandlingen. Det er som udgangspunkt ikke relevant at bruge oplysninger fra eksempelvis facebook, da forvaltningen indhenter de relevante oplysninger direkte fra borgeren selv eller via samtykke fra borgeren i lægelige akter eller fra andre forvaltningers sagsoplysninger. **SOF** kan dog ikke afvise, at den kan komme i en situation, hvor der vil være en forpligtelse til at anvende eventuelle oplysninger fra sociale medier i forbindelse med en sags afgørelse.

Kontrolbesøg: Rammer og praksis

Forvaltningerne har mulighed for at foretage uanmeldte kontrolbesøg i virksomheder, hvilket **Ydelsesservice, BIF** står for i samarbejde med SKAT. Men fysisk overvågning af borgere og af borgeres bopæle samt kontrolbesøg på bopæle forekommer ikke i Københavns Kommune.

Betaling og Kontrol, KFF arbejder med CPR-loven som sit lovgrundlag. Dette indebærer, at Betaling og Kontrol hverken har lov til at foretage kontrolbesøg eller at foretage systematiseret observation af en borgers bopæl eller færden.

Sagsbehandlingen i Betaling og Kontrol sker derfor – ligesom i de andre københavnske forvaltninger i øvrigt – på baggrund af

skrivebordsarbejde og ikke ved uanmeldt at opsøge og kontrollere borgere på deres bopæl.

Betaling og Kontrols medarbejdere kan imidlertid efter en forudgående invitation fra borgeren besøge borgeren på dennes bopæl. Kravet er dog, at borgeren selv har foreslået og uopfordret har anmodet Betaling og Kontrols medarbejdere om at komme hjem og bese bopælen. Besøg som disse sker dog kun i ganske særlige tilfælde (under 5 gange i 2014).

Heller ikke **SOF** eller **Forældrebetalingen, BUF** foretager kontrolbesøg eller fysisk overvågning af borgere. Forældrebetalingen, BUF vil i tilfælde af en kontakt til en institutionsleder omkring betaling for en institutionsplads, kun indhente oplysninger om hvorvidt et barn eller en ung reelt benytter pladsen, men aldrig om personlige forhold i en familie.